

Dosarul nr. 1ra-1717/2022

1-20107496-01-1ra-22122022

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 iulie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Guzun Ion,

Judecători – Țurcan Anatolie și Talpă Boris,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocatul Burlacu Marcel, în numele inculpatului, și de către avocatul Picălău Dorian și inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui

Muravschi Andrian XXXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.09.2020 – 27.04.2022;

Instanța de apel: 25.05.2022 – 05.10.2022;

Instanța de recurs: 22.12.2022 – 19.07.2023.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Strășeni, sediul Central din 27 aprilie 2022, Muravschi Andrian a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.174 alin.(1) Cod penal, la 4 ani închisoare.

Potrivit art.85 alin.(1) Cod penal, a fost inclusă, prin cumul parțial, partea neexecutată a pedepsei aplicate prin sentința Judecătorei Orhei, sediul Central din 16.01.2020, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere, inclusiv fiind dispusă continuarea măsurilor de căutare a acestuia.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, inculpatul Muravschi Andrian, având scopul satisfacerii poftei sexuale, știind cu certitudine că minora XXXXXX XXXXXX (născută la XXXXXX), nu are împlinită vârsta de 16 ani, (minora i-a comunicat lui Muravschi Andrian la 13.02.2020 când și-a ridicat buletinul de identitate că are vârsta de 15 ani) din luna februarie 2020 a întreținut de mai multe ori raporturi sexuale benevole cu aceasta, la domiciliul tatălui său vitreg Slănină Gheorghe,

din XXXXXX XXXXXX, ulterior continuând să întrețină raporturi sexuale până în luna iulie 2020, când a întreținut ultimul raport sexual la domiciliul părții vătămate minore din XXXXXX XXXXXX, în rezultatul cărora minora XXXXXX XXXXXX a rămas însărcinată. Potrivit rezultatului examenului ecografic în trimestrul II de sarcină: XXXXXX XXXXXX la data de 09.06.2020, sarcină mono fetală cu vârsta-gestațională de 26 săptămâni și 6 zile.

Potrivit art.321 alin.(2) pct. 1) Cod de procedură penală, cauza penală a fost examinată în lipsa inculpatului, or, inițial, acesta s-a prezentat în instanța de judecată, ulterior, fiind citat legal, în ședințele de judecată nu s-a prezentat, în privința lui fiind pornit dosar de căutare.

Pe baza stării de fapt expuse, confirmată de probele administrate, prima instanță a reținut că, în drept, fapta inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.174 alin.(1) Cod penal, ca raportul sexual altul decât violul, comise asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani.

3. Avocatul Burlacu Marcel, în numele inculpatului, a declarat apel, solicitând casarea sentinței, și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

În motivarea apelului declarat, a invocat că nu este de acord cu încheierea din 24.02.2022, prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea sa cu privire la dispunerea expertizei judiciare psihologice în cadrul cauzei penale. Astfel, la urmărirea penală nu a fost efectuată nicio expertiză proprie metodologiei cercetării infracțiunii ce atentează la inviolabilitatea sexuală, și anume expertiză psihologică, expertiză psihiatrică, precum și nu a fost efectuată expertiza biologică și ADN a copilului.

A menționat că inculpatul nu neagă că acțiunile incriminate au avut loc, însă acesta nu a avut scopul de a întreține relații cu o minoră, în scop de a-și satisface pofta sexuală, or, nu a cunoscut că partea vătămată este minoră și nu a avut intenția de a săvârși infracțiunea. Mai mult, acțiunile prejudiciabile ale inculpatului se exclud prin acțiunile și comportamentul ulterior, și anume, după evenimentul produs, au locuit împreună cu partea vătămată și au crescut o perioadă împreună copilul născut.

Totodată, cauza penală nu a fost pornită la plângerea părții vătămate, iar aceasta, la data intentării cauzei penale, nu a cunoscut și nu a înțeles că prin comportamentul său determină comiterea unei fapte penale, inclusiv inculpatul nu a sesizat că acțiunile lui pot cădea sub incidența legii penale.

Inculpatul nu a cunoscut și nu a considerat că partea vătămată este minoră, iar faptul că ei au locuit împreună, denotă că dezvoltarea lor psihic-emoțională și maturitatea intelectuală se află la același nivel. Ulterior evenimentului produs, inculpatul a hotărât să se căsătorească cu partea vătămată, dar părinții acesteia nu au fost de acord.

La fel, prin respingerea cererii privind efectuarea expertizei psihologice, inculpatul a fost limitat în dreptul său de a se apăra într-un proces contradictoriu cu asigurarea egalității armelor.

Or, în cadrul cauzei penale era necesar să se clarifice următoarele aspecte: dacă victima deținea vârsta psihologică apropiată cu cea a inculpatului în timpul producerii evenimentului; dacă victima în timpul evenimentului a prezentat suferințe psihologice în

legătură cu evenimentul produs; dacă victima conștientiza acțiunile inculpatului și le putea califica într-un mod sau altul; dacă victima dorea și manifesta acord liber la producerea evenimentului.

Inculpatul este o persoană care consumă sistematic băuturi alcoolice, fiind dependent, precum și a avut o intervenție neurochirurgicală. Ipoteză că acesta poate suferi de o maladie psihică urma a fi verificată de către organul de urmărire penală sau instanța de judecată, prin dispunerea unei expertize psihiatrice.

Astfel, apărarea are dubii rezonabile că inculpatul conștientiza acțiunile sale și caracterul prejudiciabil al acestora, fiind iresponsabil și, respectiv, neavând calitatea de subiect al infracțiunii, fapt ce impune liberarea lui de răspundere și pedeapsă penală.

La stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de judecată nu a ținut cont de poziția apărării și de caracterul social al infracțiunii comise, fiind neglijate argumentul că dezvoltarea psihic-emoțională și maturitatea intelectuală a inculpatului se află la același nivel cu al părții vătămate.

Prin urmare, circumstanțele cauzei nu au fost apreciate multilateral, obiectiv și sub toate aspectele, de către instanța de judecată nefiind apreciate declarațiile părții vătămate care dezvinovătesc inculpatul.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2022, pronunțată integral la 02 noiembrie 2022, apelul declarat a fost respins, ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției instanța de apel a indicat că, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, just concluzionând că inculpatul a săvârșit infracțiunea incriminată, împrejurări ce rezultă din probe administrate, corect apreciate conform art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a reținut că, la etapa urmăririi penale, inculpatul a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, iar în instanța de judecată, inițial nu și-a recunoscut vinovăția, ulterior s-a eschivat, iar apărătorul a solicitat achitarea acestuia, circumstanță care denotă poziția de negare a vinovăției de către inculpat.

Evaluând activitatea primei instanțe de apreciere a probelor administrate, instanța de apel nu a constatat temeiuri pentru a le da o nouă apreciere, fiind solidară cu concluziile cuprinse în sentință, sub aspectul că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate a fost dovedită.

Astfel, vinovăția inculpatului a fost confirmată prin declarațiile părții vătămate că a început să întrețină relațiile sexuale cu inculpatul la sfârșitul lunii noiembrie 2019, acestea fiind benevole, iar despre faptul că are 15 ani, i-a comunicat în luna februarie 2020, când era deja însărcinată, ulterior, la fel, au întreținut relații sexuale benevole, acestea fiind în coroborare inclusiv cu declarațiile reprezentantului legal al părții vătămate XXXXX XXXX, martorilor XXXXX XXXXX, XXXXX XXXX, XXXXX XXXX, XXXXX XXXXXXX, probele scrise care conțin rezultatele examenelor medicale.

În asemenea împrejurări, sunt neîntemeiate argumentele apărării, or, probele

administrate demonstrează vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei imputate, iar nerecunoașterea faptei comise de către acesta, reprezintă o metodă de apărare și o încercare de a se eschiva de răspunderea penală.

Totodată, în raport cu elementele constitutive ale componenței de infracțiune incriminate inculpatului, se atestă că instanța de fond corect a concluzionat că acțiunile inculpatului întrunesc elementele infracțiunii prevăzute la art.174 alin.(1) Cod penal.

Poziția apărării de negare a vinovăției, în condițiile în care inculpatul, fiind audiat în calitate de învinuit, a recunoscut vina, menționând că pe data de 13.02.2020, a aflat că partea vătămată are 15 ani, iar ulterior a întreținut raporturi sexuale cu aceasta, este inconsecventă, or, declarații ale inculpatului coroborează cu ale părții vătămate, care a relatat că după ce i-a comunicat inculpatului că are 15 ani, în luna februarie 2020, ulterior au întreținut relații sexuale benevole și combat afirmația apărării că inculpatul nu cunoștea vârsta părții vătămate.

Mai mult, în situația în care inițial inculpatul nu cunoștea vârsta părții vătămate, circumstanță puțin probabilă în condițiile în care aceștia locuiau împreună, iar partea vătămată era elevă în clasa IX-a și participa la ore, după ce a aflat că ultima are 15 ani, au continuat să întrețină raporturi sexuale, iar aceste acțiuni denotă prezența elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.174 alin.(1) Cod penal.

Versiunea apărării că inculpatul suferă de o maladie psihică, fiind necesară efectuarea expertizei psihiatrice este irelevantă, or, potrivit informației IMSP Centrul de Sănătate nr.1 Orhei nr.02/01-16/437 din 29.06.2020, Muravschi Andrian nu se află la evidența medicului psihiatru. Faptul că inculpatul consumă alcool, precum și că a avut o intervenție neurochirurgicală, nefiind prezentate confirmări în acest sens, nu constituie temei suficient de a dispune efectuarea unei expertize judiciare și de a pune la îndoială responsabilitatea acestuia, adică capacitatea de a înțelege caracterul prejudiciabil al faptei, precum și capacitatea de a-și manifesta voința și a-și dirija acțiunile.

Lipsa pretențiilor părții vătămate față de inculpat, faptul că au un copil împreună și au intenția de a se căsători, nu-l liberează pe acesta de răspundere pentru săvârșirea infracțiunii, iar faptul că acesta nu a sesizat la acel moment că acțiunile lui pot cădea sub incidența Codului penal, nu-l absolvă de răspundere penală.

Totodată, instanța de apel consideră ca fiind întemeiată încheierea din 24.02.2022, prin care prima instanță a respins cererea cu privire la efectuarea expertizei judiciare psihologice, fiind solidară cu poziția referitor la faptul că apărarea a formulat întrebări privind stabilirea vârstei biologice în corespundere cu nivelul de dezvoltare psihologică a victimei, însă în motivare face referire la dubiile ce țin de dezvoltarea psihologică a inculpatului. De asemenea, apărătorul a solicitat răspuns la întrebarea dacă victima în timpul evenimentului a prezenta suferințe psihologice în legătură cu evenimentul produs și dacă dorea și manifesta acord liber la producerea evenimentului, întrebări ce urmau a fi formulate în cazul comiterii unui viol, însă, inculpatului i s-a incriminat săvârșirea unui raport sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani, un raport sexual presupus a fi benevol, iar victima ar fi manifestat un acord liber.

La fel, afirmația că inculpatul nu a cunoscut vârsta victimei, nu constituie temei de

dispunere a expertizei psihologice. Totodată, diferența de vârstă dintre partea vătămată și inculpat este de 5 ani, iar ultimul nu se află la evidența medicului psihiatru cu careva boli psihice, nu au fost prezentate înscrișuri că se află la evidența altor medici, specialiști, ceea ce ar crea dubii că are o dezvoltare fizică și psihică întârziată.

Referitor la alegațiile avocatului că la urmărirea penală nu a fost efectuată nicio expertiză proprie metodologiei cercetării infracțiunii ce atentează la inviolabilitatea sexuală, se atestă că tehnica, tactica și metoda de descoperire a infracțiunilor, precum și acțiunile de urmărire penale care urmează a fi efectuate pentru a descoperi o infracțiune ține de competența organului de urmărire penală, care decide în care caz individual ce acțiuni de urmărire penală se impun, fiind esențial ca în cauza penală expediată în instanța de judecată să existe probe dincolo de orice dubiu rezonabil care confirmă comiterea infracțiunii imputate persoanei, iar această condiție a fost întrunită în speță.

Respectiv, instanța de apel consideră concluziile primei instanțe ca fiind motivate și argumentate din punct de vedere al temeiniciei și legalității, sub aspectul că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate a fost dovedită, iar acțiunile acestuia întrunesc elementele infracțiunii incriminate. Argumentele din apelul declarat nu și-au găsit confirmare, solicitarea apărării privind achitarea inculpatului urmând a fi respinsă.

4.2. Instanța de apel a notat că prima instanță, conducându-se de prevederile art.art.96, 385 alin.(1), 394 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, la stabilirea pedepsei inculpatului, a acordat deplină eficiență prescripțiilor din art.art.7, 75, 76, 77 Cod penal, inclusiv a reținut că acesta a comis o infracțiune mai puțin gravă și că anterior a fost condamnat, ce denotă continuarea comportamentului antisocial prin săvârșirea de noi infracțiuni, argumentându-și riguros soluția aplicării pedepsei cu închisoare în limitele generale prevăzute de legea penală.

În contextul dat, sunt neîntemeiate și lipsite de suport probator, criticile avocatului împotriva concluziilor primei instanțe referitor la individualizarea greșită a pedepsei stabilite inculpatului, or, din materialele cauzei, instanța de apel a stabilit contrariul celor invocate de apărare.

5. Avocatul Burlacu Marcel, în numele inculpatului, invocând temeiurile pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) pct.4), 5), 6), 12) Cod de procedură penală, contestă hotărârile adoptate și solicită casarea acestora, inclusiv a încheierii din 24.02.2022 privind respingerea efectuării expertizei judiciare psihologice a inculpatului, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care ultimul să fie achitat sau dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În motivarea recursului declarat, apărarea invocă argumente similare celor din apel, suplimentar menționând că, instanța de apel nu a analizat și apreciat niciun motiv invocat de apărare, ce denotă subiectivitatea și superficialitatea examinării cauzei și a dus la încălcarea prevederilor art.art.6, 13 din CEDO.

Concluzia instanței de apel că prima instanță just a stabilit starea de fapt și a încadrat juridic corect acțiunile inculpatului contravine probelor administrate, care, în ansamblu, nu demonstrează vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii incriminate. Or, în acest sens urmau a fi efectuate expertize judiciare medico-legale și psihiatrice,

învinuirea inculpatului fiind fondată pe declarațiile martorilor indirecti.

Nu au fost verificate declarațiile inculpatului date în cadrul urmăririi penale, or, a dat declarații fiind speriat și neinformată, mai mult, este consumator de alcool și a suportat o intervenție chirurgicală la cap, împrejurări în care depozițiile lui pot fi puse la îndoială.

Neglijând faptul că, în cadrul examinării apelului urma să continue fondul și să repare erorile admise de prima instanță, Consideră că, instanța de apel nu a cercetat și nu a apreciat mult aspectual probele și circumstanțele cauzei, iar în decizia adoptată doar a copiat tezele cuprinse în sentință.

În apelul declarat, apărarea a indicat mai multe vicii admise de procuror și prima instanță, înlăturarea cărora urma să asigure desfășurarea unui proces echitabil, contradictoriu, cu asigurarea egalității armelor și dreptului la apărare. Iar, în circumstanțele în care procurorul a beneficiat de tot arsenalul procesual în vederea incriminării inculpatului, ultimului i-a fost refuzată efectuarea unei expertize care ar fi fost în măsură să excludă caracterul prejudiciabil al faptei comise și a dus la condamnarea unei persoane posibil bolnave.

În speță, declarațiile martorilor indirecti nu sunt suficiente pentru pronunțarea unei sentințe de condamnare, iar prima instanță a stabilit doar indicii formali ai infracțiunii, nefiind stabilită forma și gradul de vinovăție al inculpatului.

Inculpatul a recunoscut vina, considerând că aceasta va constitui o circumstanță atenuantă, însă, aceste declarații au fost tratate de instanțe doar în scopul condamnării.

Expertiza psihologică urma a fi efectuată pentru a aprecia faptul dacă își dădea sau putea să-și dea seama inculpatul despre vârsta părții vătămate. Or, în situația în care inculpatul a suportat o intervenție chirurgicală la cap și consumă alcool, putea să nu conștientizeze natura acțiunilor sale și consecințele acestora, iar discernământul și responsabilitatea lui urmau să fie stabilite de specialiști, în cadrul unei expertize.

Instanța de judecată nu putea să aprecieze caracterul intenționat al acțiunilor inculpatului și să constate latura subiectivă, în cazul în care acesta nu a fost audiat în instanțele de fond, concluzionând doar în baza declarațiilor unor martori indirecti.

Faptul că la momentul comiterii faptelor, inculpatul avea vârsta de 16 ani nu demonstrează că acesta avea discernământ, iar certificatul eliberat de un centru de sănătate nu probează responsabilitatea lui, intervenția neurochirurgicală suportată și faptul că acesta consumă alcool constituind motive întemeiate de efectuare a unei expertize. Astfel, prin încheierea privind refuzul efectuării expertizei judiciare psihologice a fost respinsă administrarea unei probe verosimile, concludente și oportune.

La fel, a menționat că inculpatul a continuat să conviețuiască cu partea vătămată, să crească împreună copilul comun, având intenția să înregistreze căsătoria, împrejurări ce determină aplicarea în privința lui a prescripțiilor art.art.14, 53 Cod penal.

În concluzie, urmează a se menționa că, în sentința adoptată, prima instanță doar a transcris rechizitoriul, însă acuzarea nu a probat toate elementele vinovăției inculpatului, condamnarea acestuia ridicând mai multe dubii, iar instanța de apel nu era în drept să nu dispună efectuarea expertizelor judiciare care se impunea de circumstanțele cauzei.

5.1. La 19 iunie 2023, avocatul Pîcălău Dorian și inculpatul, invocând temeiurile

pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 4), 5), 6) Cod de procedură penală, declară recurs *adăugător*, prin care solicită repunerea în termen, casarea deciziei menționate, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În motivarea recursului declarat, accentuează că, repunerea în termen a recursului ordinar, este condiționată de faptul că inculpatul nu a participat la examinarea cauzei în instanța de apel și a aflat despre decizia pronunțată la data de 05.06.2023, când avocatul a făcut cunoștință cu materialele cauzei.

Recurentii menționează că situația familială a fost expusă eronat de apărare și greșit interpretată de instanța de apel, or, până la moment inculpatul și partea vătămată formează o familie, împrejurări ce se confirmă prin probe.

În circumstanțele date, pedeapsa aplicată inculpatului sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani este prea dură și va crea condiții în detrimentul inclusiv al părții vătămate și al copilului minor, inculpatul fiind unicul întreținător al acestora.

Totodată, dorința și comiterea acțiunilor cu caracter sexual în privința unui minor denotă faptul că inculpatul fie are deficiențe mintale, fie un caracter iresponsabil sau infantil, responsabilitatea acestuia urmând a fi stabilită de instanța de judecată prin numirea unei expertize psihiatrice.

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct. 1^a) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, manifestând dezacordul cu recursul declarat și a solicitat declararea recursului ca inadmisibil fiind vădit neîntemeiat, cu menținerea deciziei instanței de apel, motivând prin faptul că instanța de apel și-a argumentat suficient soluția.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal constată că, deși titularul invocă temeiurile pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 4), 5), 6) și 12) Cod de procedură penală, totuși ultimul aduce critici modului în care au fost apreciate probele și în privința vinovăției inculpatului, temeiuri de casare prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Verificând alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal

conchide că acestea sunt neîntemeiate, iar instanța de apel la adoptarea soluției, a respectat prevederile legale, adoptând o soluție corectă și întemeiată.

Astfel, Colegiul penal ține să menționeze că, împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct.4.1. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, la examinarea cauzei a respectat prevederile art.art.414 alin.(1), (5), 417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind vinovăția inculpatului, în conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar care au fost apreciate în conformitate cu prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanțele indicând argumentat și detaliat motivele pentru care au respins versiunile și dovezile apărării, instanța de apel pronunțând-u-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul de pe rol, probele administrate pe caz demonstrând prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii prevăzute de art.174 alin.(1) Cod penal, ca raportul sexual altul decât violul, comis asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani.

Totodată, decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, inclusiv în partea contestată de apărare în recursul declarat, din care considerente instanța de recurs nu identifică motive justificative de a interveni în decizia contestată.

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct.5. din prezenta decizie, este întemeiat și pe critica modului în care instanțele de fond au apreciat probele și circumstanțele cauzei.

Însă, judecând apelul, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Astfel, aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în alt sens decât cel pe care îl propune partea apărării, este o competență și prerogativă legală a instanțelor de fond, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art.427 Cod de procedură penală și astfel, invocarea acestui temei în recursul ordinar, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, instanța de recurs, apreciază ca fiind declarative argumentele apărării precum că, probelor administrate, în ansamblu, nu demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, iar concluziile instanței de apel sunt bazate pe probe indirecte. Or, reținând circumstanțele de fapt ale cauzei, instanța de apel și-a motivat concluzia prin cumulul de probe administrate în cauză, cărora le-a dat o apreciere justă și obiectivă, prin prisma art.101 Cod de procedură penală, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, constatând că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost dovedită. În acest sens, urmează a fi menționate declarațiile părții vătămate minore, că *a întreținut relațiile sexuale benevole cu inculpatul de la sfârșitul lunii noiembrie 2019, iar despre faptul că are 15 ani, i-a comunicat în luna februarie*

2020, când era deja însărcinată, ulterior, la fel, au întreținut relații sexuale benevole, acestea fiind în coroborare inclusiv cu declarațiile inculpatului, date în cadrul urmăririi penale, că pe data de 13.02.2020, a aflat că partea vătămată are 15 ani, iar ulterior a întreținut raporturi sexuale cu aceasta, precum și ale reprezentantului legal al părții vătămate XXXXX XXXXX, martorilor XXXXX XXXX, XXXXX XXXX, XXXXX XXXXX, XXXXX XXXXX, probele scrise care conțin rezultatele examenelor medicale.

Afirmațiile apărării că, instanța de judecată nu putea să aprecieze caracterul intenționat al acțiunilor inculpatului și să constate latura subiectivă, sunt lipsite de suport probatoriu, nefiind în stare să răstoarne hotărârile instanțelor de fond. Or, poziția instanței de recurs de a suplini din oficiu recursul recurentului prin constatări subiective constituie o derogare de la principiul contradictorialității în condițiile egalității armelor.

În acest context, urmează a se menționa că, conform art.24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Adică, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Referitor la dezacordul apărării cu încheierea din 24.02.2022 prin care a fost respinsă cererea cu privire la dispunerea și efectuarea expertizei psihologice în privința inculpatului, a fost constatat că este corectă soluția instanțelor de fond în această parte, or, apărarea nu și-a argumentat necesitatea dispunerii expertizei conform prevederilor art.142 Cod de procedură penală, motivele invocate în cerere neconstituind temei de dispunere a expertizei.

Ce ține de temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 4), 5), 12) Cod de procedură penală, Colegiul penal atestă că sunt invocate de recurent declarativ, în conținutul recursului nefiind specificate argumente în susținerea temeiurilor menționate, fiind omisă în totalitate argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.

Totodată, examinarea cauzei în lipsa inculpatului, a avut loc cu respectarea prevederilor art.321 alin.(2) pct. (1) Cod de procedură penală, or, a fost stabilit că acesta, fiind citat legal, inclusiv fiind dispusă aducerea silită în privința acestuia, s-a eschivat de la prezentarea în ședința de judecată, prin încheierea din 08.12.2021 fiind anunțat în căutare (Vol. I, f.d.176, 189).

Analizând textul deciziei atacate în coraport cu motivele invocate de recurent, Colegiul penal atestă că, instanțele de fond s-au expus argumentat și motivat, bazându-și just soluția din hotărâri, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și-o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 al hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct.61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Reieșind din concepția Curții Europene, art.6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (cauza Van de Hurk v. Olanda, nr. 16034/90 din 19 aprilie 1994, Immeubles Groupe Kosser v. Franța, nr.38748/97 din 9 martie 1999).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, iar instanța de apel s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În consecință, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs nu constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea hotărârii atacate, și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat de avocatul Burlacu Marcel, în numele inculpatului, ca fiind vădit neîntemeiat.

Referitor la recursul ordinar *adăugător* declarat la data de 19 iunie 2023, de către avocatul Pîcălău Dorian și inculpat, Colegiul penal notează că potrivit art.432 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Dispozițiile art.422 Cod de procedură penală, prevăd expres că termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. Potrivit art.231 alin.(3), (5) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează. Conform art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În corespundere cu art.418 alin.(1), 338 alin.(2) - (4), 340 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect se atestă că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 05 octombrie 2022, în lipsa inculpatului, anunțat în căutare, dar în prezența avocatului Burlacu Marcel, comunicând că decizia motivată va fi pronunțată pe 02 noiembrie 2022, fapt realizat la această dată și consemnat în respectivul proces-verbal, în lipsa acestora, potrivit scrisorii din 14.11.2022, fiindu-le expediată copia deciziei motivate (vol. II, f.d.10-14, 15, 30).

Deci, decizia atacată a fost pronunțată la 02.11.2022, iar termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar a expirat la sfârșitul zilei de 05.12.2022.

Totodată, recursul ordinar al avocatului Pîcălău Dorian și inculpatului a fost depus

la oficiul poștal pe 16 iunie 2023 și înregistrat la Curtea Supremă de Justiție pe 19 iunie 2023, adică este declarat peste termenul prevăzut de lege (vol. II, f.d.77, 92).

Este de menționat că art.422 Cod de procedură penală nu prevede repunerea în termen a recursului ordinar, nicio altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate, iar art.230 alin.(2) Cod de procedură penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Durata termenului de recurs este stabilită prin lege, acest termen este absolut, are un caracter imperativ și depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Astfel, solicitarea repunerii în termen și mențiunea recurenților că: „ *inculpatul nu a participat la examinarea cauzei în instanța de apel și a aflat despre decizia pronunțată la 05.06.2023, când avocatul a făcut cunoștință cu materialele cauzei*”, este lipsită de orice suport legal.

Totodată, Colegiul penal stabilește că, omisiunea de a respecta termenul de depunere a recursului nu poate fi imputată instanței de judecată, or, părțile urmau să se intereseze de soarta dosarului, având obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (*cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007, cauza Ghirea versus Moldova din 26 iunie 2012*), de a proteja drepturile inculpatului de acces la instanță, inclusiv și de a depune în termenul legal cererea de recurs, fapt însă ignorat de aceștia, ce în consecință, s-a soldat cu omiterea nejustificată a termenului de declarare a recursului în acest caz.

Raportând situația reținută în cauză la prevederile art.art.422, 432 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că, recursul declarat la data de 19 iunie 2023 de către avocatul Pîcălău Dorian și inculpat este inadmisibil, deoarece este declarat peste termen.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2022, în cauza penală în privința lui *Muravschi Andrian XXXXXX*, pe motiv că recursul avocatului Burlacu Marcel, în numele inculpatului, este vădit neîntemeiat, iar recursul *adăugător* al avocatului Pîcălău Dorian și inculpatului, este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată motivat la 19 iulie 2023.

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Țurcan Anatolie

Talpă Boris